



VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Discurs del rector de la Universitat de València en
el Solemne Acte d'Obertura de Curs 2014-2015

València, 12 de setembre de 2014

L'acte oficial d'obertura de curs

és un dels actes acadèmics més importants a la Universitat. Cada any, aquest solemne acte, reuneix a la comunitat universitària i als seus representants institucionals davant d'una àmplia representació de la societat valenciana. Un acte, per tant, carregat de simbolisme i que es desenvolupa a aquest noble Paranimf de l'edifici històric de la Universitat de València, veritable 'sapientia aedificavit', que fon els seus orígens en el nostre passat i tradició però des de la seua absoluta modernitat i internacionalització més compromesament contemporànies.

Siguen les primeres paraules d'agraïment per la presència de tots vostès en aquest acte i de salutació a tota la comunitat universitària i a les persones que ens estan seguint en directe a través de MediaUni, gràcies al treball de l'equip tècnic audiovisual de la Universitat.

I permeteu-me una especial salutació de benvinguda a la nova generació d'estudiants i estudiantes que s'incorporen a la nostra Universitat. Estudiants de grau i de postgrau que s'han matriculat en una àmplia oferta d'estudis fent honor a la nostra condició històrica d'Estudi General, i que, un curs acadèmic més, podem dir amb satisfacció que respon ajustadament a les demandes i a les expectatives de formació de la nostra societat.

I als vora dos mil estudiants estrangers que, fent ús de diferents programes de mobilitat internacional, estudiaran a la Universitat de València, situant-nos un altra vegada com la segona universitat d'Europa en recepció d'estudiants Erasmus, havent estat guardonats amb el premi de l'Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus com la millor institució Erasmus 2013.

També al Personal d'Administració i Serveis i Personal Docent i Investigador que s'incorpora enguany a la nostra comunitat universitària, i el reconeixement als serveis prestats per totes aquelles persones que han finalitzat la seua activitat professional al si de la Universitat de València. Gràcies pel seu compromís i dedicació.

Recordem totes aquelles persones que dissortadament ens han deixat al llarg del passat curs acadèmic. Sempre els portarem en el record.

Cada curs acadèmic té les seues singularitats. Podem anticipar que el curs 2014-2015 no serà un més. Diversos esdeveniments recents i les expectatives de canvis acadèmics per als propers mesos, marcaran el futur de la vida universitària.

Un inici de curs, per tant, que apareix -una vegada més- enterbolit pel profund malestar, molt majoritari, de la comunitat universitària, i que no pot dissociar-se de les difícils circumstàncies econòmiques i socials en què vivim immersos.

En reiterades ocasions hem reivindicat la importància del sistema universitari per a una societat moderna i avançada. La Universitat de València forma, com a universitaris i futurs professionals, a més 50.000 estudiants, gairebé la tercera part de tots els i les estudiants universitaris del nostre territori, alhora que, segons dades de l'Alt Consell Consultiu, generem més del 40% de tota la producció científica del conjunt de les universitats valencianes. Reconeguda pel ministeri amb un doble segell de campus d'excel·lència internacional, és una peça clau en la vertebració del territori, i estem segurs que tant el govern de la Generalitat com la societat valenciana se senten legítimament orgullosos.

Especialment en un moment en què la societat requereix un canvi de model productiu per tal de créixer d'una manera intel·ligent i sostenible, però també inclusiu, d'acord amb el model social europeu que a hores d'ara es troba en perill de retrocés.

Comença un nou curs acadèmic emmarcat en la complexa crisi econòmica i social, una realitat amb una enorme influència sobre la vida universitària.

Em referisc a l'impacte dels retalls salarials i la modificació de les condicions laborals del professorat i del personal d'administració i serveis i el canvi en el règim de dedicació docent, mesures que han rebut el ferm rebuig del sistema universitari públic valencià i de la Plataforma en Defensa de la Universitat Pública.

Mesures que van ser presentades com excepcionals i conjunturals i que per tant haurien de ser revisades, tal i com ha assenyalat recentment la CRUE.

I molt particularment en quant a la substancial pujada de taxes i als canvis substantius en la dotació de beques pel ministeri, sens dubte un dels nostres problemes mes greus que afecta l'equitat del sistema i implica desequilibris significatius entre comunitats autònomes.

Front a aquesta política de taxes i beques, les universitats públiques valencianes manifestaren formalment la seua oposició, per entendre que, en un context de crisi econòmica i de reducció de rendes, aquestes pujades representen riscos potencials d'exclusió dels estudis universitaris sense millora del finançament del sistema universitari públic valencià.

Tot i reconeixent l'esforç del govern valencià en la contenció de les taxes acadèmiques per al present i el passat cursos acadèmics, hem de demanar el retorn als nivells previs a la crisi, a més de continuar potenciant el sistema propi de beques.

I parlaré ara de la investigació, un dels trets identitaris d'una universitat digna d'aquest nom. Cal recordar que dues terceres parts de tota la producció científica es genera en el sistema universitari públic. Un sistema que ha patit endarreriments i reducció de pressupostos. Escenari que té conseqüències sobre l'activitat investigadora actual i els seus resultats no sols a curt, sinó a mitjà i llarg termini, posant en risc l'important avanç experimentat pel nostre sistema científic al llarg

de les darreres dècades i, a més, situant els nostres futurs investigadors en una posició precària i abocada a l'emigració científica, amb el que això comporta d'ineficiència del sistema, pèrdua de talent, i dèficit per a configurar una societat del futur intensiva en coneixement.

Reivindiquem per tant la retirada d'una taxa de reposició restrictiva que, aplicada per tercer any consecutiu, incloent funcionaris i laborals, imposa un perjudici important a les legítimes expectatives d'estabilització i promoció, al temps que qüestiona l'exercici de l'autonomia universitària reconeguda per la Constitució.

En l'actualitat, a més, ens trobem virtualment immersos ja en una nova proposta ministerial, via decret, de reforma de l'actual estructura dels estudis universitaris, d'un decret d'acreditació de centres i universitats, i d'una substancial modificació de l'actual sistema d'acreditació estatal del professorat.

Si reflexionem des d'una visió de conjunt, sembla evidenciar-se al llarg dels darrers anys que s'està introduint un veritable canvi conceptual de model d'universitat que no ha estat objecte de debat i consens amb les comunitats universitàries.

Una vegada més hem de fer palesa la voluntat de col·laboració de les universitats. No és aquest el problema. No ens neguem a dur endavant reformes del sistema universitari públic. El que expressem és la necessitat de que el canvis a introduir siguin resultat d'un ampli consens de la societat per la universitat pública i que compten amb suport econòmic. Perquè la suficiència financera és clau en qualsevol millora del sistema.

En eixe sentit, recordem una vegada més que el sistema universitari públic està compromès amb la rendició de comptes a la societat. La seua gestió s'avalua cada any pel Consell Social, la Intervenció de la Generalitat i la Sindicatura de Comptes.

Transparència, responsabilitat, gestió eficaç i eficient, austera i sostenible, control extern i intern, són senyes d'identitat ben contrastades de les universitats públiques valencianes.

El sistema universitari públic presenta uns resultats en els principals rànquings internacionals que es troben molt per sobre dels recursos dels que disposa.

La Universitat de València, tot i les reserves i matisacions amb què s'ha d'afrontar l'anàlisi dels rànquings, se sent ben orgullosa de la posició que ocupa en alguns dels rànquings internacionals més prestigiosos, com ara l'ARWU, més conegut com de Xangai, publicat aquest agost passat, amb alguns dels nostres centres situats entre els cent primers del món.

Per això, quan es fan afirmacions relatives a la ineficiència del sistema universitari públic, o valoracions esbiaixades de les posicions als rànquings, ens trobem al davant d'unes opinions resultats d'una manca d'anàlisi o pitjor encara, d'una clara intencionalitat que ens allunya del que necessitem com a societat: diàleg, respecte i treball exigent per aconseguir entre totes i tots les millors universitats.

En l'exposició per part la secretària general de la Memòria del curs passat, han pogut constatar com d'extens i intens és el nostre treball i dedicació.

L'esforç docent amb programes innovadors que atrauen estudiants de tot el món, apostant per l'ocupabilitat i la inserció professional, col·laborant de prop amb les empreses, potenciant les pràctiques externes, essent conscients de que l'atur és una de les principals preocupacions de la nostra societat, molt particularment entre els i les més joves.

La Universitat de València, per la seua reconeguda capacitat en formació, investigació i innovació, la seua oficina de transferència OTRI, i el seu Parc Científic, té un paper clau com actor del canvi de cicle econòmic valencià. La Universitat és la institució que aporta més valor afegit tant a les persones com als teixits econòmics i organitzacions socials.

Reiterem la importància de la contribució econòmica i social del sistema universitari públic valencià, quantificada per l'Institut Valencià d'Investigacions

Econòmiques, IVIE, que conclou que les universitats valencianes són una inversió ben rendible i no una despesa.

Però no volem centrar-nos únicament en indicadors econòmics, perquè la universitat pública és molt més. La Universitat de València és una institució compromesa amb la nostra cultura i identitat, llengua, territori i persones.

Una universitat impulsora dels valors democràtics, la participació ciutadana, l'esperit crític en el marc d'una pluralitat ideològica i d'intercanvi lliure d'opinions que afavorisca el diàleg i la cohesió social que passa necessàriament per la solidaritat i cooperació, la igualtat efectiva entre gèneres, i la integració de les persones amb discapacitat.

Paga la pena recordar-ho. Som un referent universitari gràcies al treball i dedicació de la comunitat universitària, havent rebut recentment guardons com a millor institució pública per les nostres polítiques en favor de les persones amb diversitat funcional. I som també un referent en polítiques de cooperació per al desenvolupament, conscients de que la desigualtat és una injustícia social.

Però si de debò creiem en l'educació pública com a projecte social més important, aquesta prioritat haurà de plasmar-se efectivament en el seu finançament.

Cal reconèixer la voluntat de diàleg que la Generalitat ve mantenint en el finançament de les universitats públiques valencianes, i fins i tot en la necessària vigència del pla pluriennal de finançament, PPF, com a referència indeclinable.

La comunitat universitària és conscient de la situació d'infra-finançament del nostre territori.

Un infra-finançament assenyalat en investigacions desenvolupades també al si de la nostra Universitat i que evidencien una necessitat de canvi de model de finançament autonòmic, assenyalat per la Generalitat i reclamat pel conjunt de forces polítiques representades a les Corts Valencianes, i al qual donem suport com a legítima aspiració dels interessos dels valencians i valencianes.

Les universitats públiques hem demostrat sentit institucional i responsabilitat social. Em referisc tant a l'acord de 2008 per a fraccionar els drets reconeguts fins l'any 2022, amb ajornaments des de 2011 fins ara en 2014, com als ajustaments pressupostaris acumulatius, assumint importants costos financers i tensions de tresoreria, impossibles de continuar encaixant en un pressupost que s'ha reduït en termes reals als nivells d'una dècada enrere, que ofeguen les nostres activitats. Una situació que tindrà greus conseqüències si no es reverteix.

Per tant, reitere amb fermesa l'exigència de l'esforç responsable de la Generalitat. Ens cal una solució, el més aviat possible, al deute antic i recent. El govern valencià ha expressat recentment la seua voluntat política de donar una resposta, com així esperem i necessitem les universitats públiques valencianes.

És moment ara de felicitar la Dra. Ana Lluch per haver rebut en aquest acte la més alta distinció que concedeix aquesta casa a un membre de la seua comunitat: la medalla de la Universitat de València.

Professora Ana Lluch, enhorabona per aquest reconeixement al que s'ha d'afegir l'agraïment i felicitació institucionals per la seua magnífica 'lectio' i lliçó magistral d'obertura de curs.

Una 'lectio' precedida per una excepcional 'laudatio' del professor Juan Viña.

Una 'laudatio' des del pensament i sentiment, coneguda i sentida. Coneguda de primera mà per l'excel·lent tasca desenvolupada pel professor Juan Viña al capdavant, com a director general, des del seu inici, de la fundació d'investigació i institut de recerca sanitària INCLIVA de l'Hospital Clínic Universitari i la Universitat de València, i en particular pel seu suport al desenvolupament de la unitat fase I d'oncologia mèdica. Però també sentida des del respecte, el reconeixement i l'afecte que evoca la destacada i singular figura de la professora Ana Lluch.

Distingit professor Juan Viña, gràcies i enhorabona per la seua magnífica 'laudatio'.

Vull també expressar públicament l'agraïment institucional a tot el personal de la Unitat d'Igualtat i del Vicerectorat de Cultura i Igualtat per la proposta de la Dra. Lluch per la medalla, amb el suport de la Facultat de Medicina i Odontologia i del Departament de Medicina, i per suposat al Consell de Govern, en representació de tota la comunitat universitària, per fer seua aquesta proposta.

Els distingits mèrits universitaris, científics i professionals que concorren en la figura de la Dra. Lluch la fan creditora d'aquesta distinció. Només vull, com vaig expressar en ocasió de la seua entrada en la Reial Acadèmia de Medicina, emfatitzar la seua enorme dimensió humana, la seua ciència amb consciència que la converteix en una veritable dama de la medicina.

Atorgant-li la seua medalla, la Universitat de València vol fer, així mateix, un reconeixement a l'excel·lent nivell de l'oncologia valenciana, composta per un ampli conjunt de professionals que dia rere dia s'esforcen en millorar la qualitat de vida dels seus pacients. Un esperit representat dignament per la professora Ana Lluch.

Professora Lluch, estimada Ana, la meua més afectuosa enhorabona, i gràcies, moltes gràcies de tot cor.

I acabe ja.

No puc tancar aquest discurs sense referir-me, una vegada més, al rebuig generat per determinades polítiques de consolidació fiscal que posen en perill el model d'universitat pública construït al llarg de la democràcia sota governs de diferents signes polítics.

Com a rector, vull expressar el reconeixement i agraïment institucionals pel treball i la dedicació de tota la comunitat universitària i el seu sentit de responsabilitat en defensa del model d'universitat pública, que tant beneficia a la societat.

Hem de reivindicar, una vegada més, el paper de la universitat pública com a motor de canvi i benestar de la nostra societat, clau en la democratització del coneixement i en la incorporació de la dona a l'esfera pública, garantint la igualtat d'oportunitats i promovent la mobilitat social.

Avançar en eixe futur, en un temps advers com l'actual, és un viatge que hem de fer junts. Parafraçant els coneguts versos d'Ausiàs March, aquesta Nau, la Universitat, 'faent camins dubtosos per la mar', té desplegadas les seues veles per fer front als importants reptes que tenim al davant.

La Universitat de València els mira de front, amb cohesió institucional, il·lusió i treball, renovant solemnement, un any més, el compromís amb els nostres estudiants, i amb la societat.

Moltes gràcies.



VNIVERSITAT DE VALÈNCIA